

VNO-NCW

Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC)

MKB-Nederland

Actieplan

Parquet-Generaal

Veilig Ondernemen

Ministerie van Justitie

Deel 3

Verbond van Verzekeraars

Het bedrijfsleven

Koninklijk Horeca Nederland

en de overheid

Raad van Hoofdcommissarissen

willen samen

Platform Detailhandel Nederland

de criminaliteit

Ministerie van Economische Zaken

tegen het

Nederlandse Vereniging van Banken

bedrijfsleven

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

terugdringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Het bedrijfsleven en de overheid willen samen de criminaliteit tegen het bedrijfsleven terugdringen

Inhoudsopgave

<u>1</u>	Inleiding	5
<u>2</u>	Probleembeschrijving	6
<u>3</u>	Nieuwe projecten	8
	• Project 16 : Veiligheid in de bouw	9
	• Project 17 : Veiligheid in de ambulante handel	10
	• Project 18 : Financieel-economische criminaliteit	12
	• Project 19 : Veiligheid van kleinere bedrijven	13
	• Project 20 : Acquisitiefraude	15
	• Project 21 : Borging KVO	17
	• Project 22 : Vernieling in en om de horeca	18
	• Project 23 : Convenant aanpak winkelcriminaliteit deel 3	19
	• Project 24 : Versterking lokale veiligheid door bovenlokale samenwerking	20
<u>4</u>	Beheer	21
	• Projectleiding	21
	• Monitoring	21
	• Overzicht lopende projecten	21

Actieplan

Veilig

Ondernemen

Deel 3

Het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) is een in 1992 opgericht samenwerkingsverband tussen overheid en bedrijfsleven gericht op het aanpakken van criminaliteit waar het bedrijfsleven slachtoffer van wordt. Het NPC is samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van overheid en bedrijfsleven. De Minister van Justitie is voorzitter van het platform, de voorzitter van VNO-NCW is vice-voorzitter. Alle relevante departementen, de politie, het openbaar ministerie en de VNG zijn in het platform vertegenwoordigd. Namens het bedrijfsleven maken werkgeversorganisaties deel uit van het platform en is een groot aantal branches vertegenwoordigd.

Overheid en bedrijfsleven werken samen aan een veiliger Nederland. Met het Actieplan Veilig Ondernemen deel 3 willen bedrijven en overheid de criminaliteit met 25% terugdringen in 2010, gemeten ten opzichte van begin 2004.

Criminaliteit is slecht voor ondernemers, slecht voor de economie en slecht voor de samenleving. Een veilig ondernemingsklimaat leidt tot minder schade in de samenleving, minder verpaupering, een sterkere sociale samenhang, meer ondernemerschap en meer banen.

1 Inleiding

De publiek-private aanpak van veilig ondernemen van de afgelopen jaren kan met recht succesvol worden genoemd. Vooral de gezamenlijke aanpak van de vijftien projecten van het Actieplan Veilig Ondernemen deel 1 en deel 2 leverde een aantoonbaar resultaat op. Tussen 2004 en 2006 daalde de criminaliteit waar het bedrijfsleven slachtoffer van wordt dan ook met circa 10%¹. Deze gezamenlijke aanpak beperkt zich uiteraard niet tot het landelijk niveau. Zeker ook op lokaal en regionaal niveau worden forse inspanningen geleverd door overheid en bedrijfsleven ter bevordering van veilig ondernemen.

Deze successen betekenen echter weinig voor de vele ondernemers die het afgelopen jaar toch het slachtoffer werden van criminaliteit. Vooral diegenen die het slachtoffer werden van een overval of van lichamelijk geweld zullen weinig troost ontlenen aan gunstige statistieken en succesvol afgeronde projecten. De daling van het slachtofferschap van bedrijven mag dan ook geen reden zijn om de spanning van de boog te halen. In die lijn spreekt het Coalitieakkoord van het voortzetten van de trend van dalende criminaliteit en het intensiveren van de bestrijding van geweld, fraude, financieel-economische criminaliteit, georganiseerde criminaliteit en cybercrime.

De overheid en het bedrijfsleven geven daarom gezamenlijk met dit Actieplan Veilig Ondernemen deel 3 een nieuwe en extra impuls aan de veiligheid van het bedrijfsleven. Daartoe wordt gestart met negen geheel nieuwe projecten.

Allereerst volgt in hoofdstuk 2 een probleembeschrijving met daarin aandacht voor de aard en omvang van de criminaliteit. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een beschrijving gegeven van de negen nieuwe projecten. Hoofdstuk 4 bevat tot slot een overzicht van de relevante beheersaspecten.

¹ Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2006

2 Probleembeschrijving

De ontwikkeling van dit Actieplan deel 3 is voor een belangrijk deel gebaseerd op de harde cijfers van de *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2006*. Op grond van de MCB 2006 kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1. In vier van de vijf sectoren is er sprake van een significante daling van het slachtofferschap ten opzichte van 2004 (detailhandel -8%; horeca -9%; transport -12%; dienstverlening -14%). Alleen in de sector bouw is het slachtofferschap niet significant gedaald.
2. Opvallend is de scherpe daling ten opzichte van 2004 van het aantal diefstallen in de detailhandel (-20%), de horeca (-33%), de transportsector (-41%) en de dienstverlening (-29%). Het aantal diefstallen in de bouw daalde niet significant.
3. Opvallend is de scherpe daling ten opzichte van 2004 van het aantal inbraken in de bouw (-14%), de detailhandel (-31%), de horeca (-25%) en de dienstverlening (-26%). Het aantal inbraken in de transportsector daalde niet significant.
4. Gemeten ten opzichte van 2004 vond er een significante daling plaats van geweld in de detailhandel (-29%), de transportsector (-29%) en de dienstverlening (-25%). Het slachtofferschap van geweld bleef in de bouw en horeca ongewijzigd.
5. Gemeten ten opzichte van 2004 vond er uitsluitend een significante daling plaats van vernieling in de sectoren bouw (-21%) en dienstverlening (-17%). In de overige sectoren bleef het percentage vernielingen gelijk.

Tabel 1 - Aantallen delicten per sector en type delict in 2004 en 2006

Delict		Bouw	Detailhandel	Horeca	Transport	Diensten
Inbraak	2004	21.000	42.000	12.000	17.000	34.000
	2006	18.000	29.000	9.000	16.000	25.000
	verschil	-14%	-31%	-25%	0%	-26%
Diefstal	2004	27.000	1.500.000	49.000	27.000	28.000
	2006	24.000	1.200.000	33.000	16.000	20.000
	verschil	0%	-20%	-33%	-41%	-29%
Vernielingen	2004	24.000	86.000	38.000	19.000	47.000
	2006	19.000	89.000	38.000	18.000	39.000
	verschil	-21%	0%	0%	0%	-17%
Geweld	2004	2%	7%	10%	7%	4%
	2006	2%	5%	9%	5%	3%
	verschil	0%	-29%	0%	-29%	-25%

Vetgedrukt cijfer betekent een significant verschil met 2004. Niet significante verschillen resulteren altijd in 0% verschil.

Bron: TNS NIPO 2006

Op grond van de MCB 2006 kan worden geconcludeerd dat de afname van criminaliteit achterblijft bij de volgende delicten:

- Diefstal in de bouw
- Geweld in de bouw
- Vernieling in de detailhandel
- Vernieling in de horeca
- Geweld in de horeca
- Inbraak in de transportsector
- Vernieling in de transportsector

Het spreekt dan ook voor zich dat dit actieplan aandacht besteedt aan deze delicten en sectoren. Om die reden wordt gestart met een project gericht op de sector bouw, komt er een nieuw convenant winkelcriminaliteit met onder andere aandacht voor vernieling en komt er een project vernieling in de horeca. Vooralsnog worden er echter geen nieuwe projecten gestart gericht op de transportsector of geweld in de horeca. Eerst wordt de afronding afgewacht van de nog lopende projecten in deze sectoren.

Maatschappelijke signalen

In aanvulling op de wetenschappelijke informatie uit de *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven* hebben ook andere maatschappelijke signalen een rol gespeeld bij het totstandkomen van het Actieplan Veilig Ondernemen deel 3. Zo heeft de Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel (CVAH) zelf te kennen gegeven de veiligheid in de ambulante handel te willen verhogen. De sector is vanwege het open karakter immers kwetsbaar voor criminaliteit.

Inspelend op maatschappelijke signalen wordt ook een project gestart gericht op het verhogen van de veiligheid van kleinere bedrijven en gaan er projecten van start gericht op acquisitiefraude en andere vormen van financieel-economische criminaliteit.

3 Nieuwe projecten

PROJECT 16 : VEILIGHEID IN DE BOUW

Volgens de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven (MCB) was in 2006 28% van de bouwbedrijven² het slachtoffer van criminaliteit. Daarbij gaat het in hoofdzaak om de volgende delicten:

- Inbraak 18.000 delicten
- Diefstal 24.000 delicten
- Vernielingen 19.000 delicten
- Geweld 2% van de bedrijven is slachtoffer

De schade ten gevolge van deze criminaliteit wordt voor de gehele sector in 2006 geschat op € 114 miljoen. Bij het bepalen daarvan is rekening gehouden met zowel de directe (vervanging, reparatie en dergelijke) als de indirecte schade (projectstagnatie).

In 2004 nam 66% van alle bouwbedrijven preventieve maatregelen tegen criminaliteit op de bouwplaats. In 2006 bedroeg dit percentage 64% - een terugloop van 3%.

Het doel van het project Veiligheid in de bouw is om criminaliteit op de bouwplaats terug te dringen met minimaal 25% in 2010, gemeten ten opzichte van 2004. Dit moet worden bereikt door middel van het gezamenlijk door overheid en bedrijfsleven uitvoeren van de onderstaande acties.

Actie 1 Een werkgroep met vertegenwoordigers van onder meer de bouwsector, de politie, de lokale overheid, de verzekeringsbranche en de veiligheidsbranche, stelt uiterlijk in het 4e kwartaal van 2007 een concept-handreiking op voor de aanpak van criminaliteit op bouwplaatsen. Onderdeel van de handreiking vormen veiligheidschecklists, methodes voor samenwerking met andere partners, afspraken over handhaving, technopreventie etc. In de handreiking worden tevens de ervaringen en aanbevelingen meegenomen uit de AVO-2 pilot "Beveiliging Bouwplaatsen."

Actie 2 Op basis van de concept-handreiking zijn uiterlijk in het 4e kwartaal van 2008 twee pilotprojecten afgerond. De resultaten van beide projecten en de bruikbaarheid van de concept-handreiking worden door de werkgroep geëvalueerd.

Actie 3 Op basis van de uitkomsten van de evaluatie stelt de werkgroep uiterlijk in het 2e kwartaal van 2009 de definitieve versie van de handreiking op.

Actie 4 De betrokken partijen ondertekenen uiterlijk in het 4e kwartaal van 2009 gezamenlijk een convenant met afspraken ten behoeve van de implementatie en toepassing van de handreiking in de praktijk.

² In het kader van dit project worden tot de bouwsector gerekend alle bouwbedrijven die werkzaam zijn in de branches Burgerlijke en Utiliteitsbouw (B&U-branche) en Grond-, weg- en waterbouw (GWW-branche). Het gaat in totaal om 44.000 bedrijven (36.000 B&U en 8.000 GWW) met een totale jaarproductie van € 35 miljard.

PROJECT 17 : VEILIGHEID IN DE AMBULANTE HANDEL

De brancheorganisatie van de ambulante handel, de Centrale Vereniging Ambulante Handel (CVAH) constateert een toename van onveiligheid. Meest voorkomende of ernstige vormen van criminaliteit in de ambulante handel: diefstal door externen van geld of goederen gedurende de markt; overvallen met als doel de omzet te stelen aan het einde van de markt (op of nabij de markt), onderweg van de markt naar huis of bank en thuis (zowel net na thuiskomst als 's nachts); diefstal van geld en/of goederen door medewerkers (interne criminaliteit) en agressie en geweld.

Concrete cijfers zijn niet te geven omdat aangiften en meldingen van criminaliteit in de ambulante handel onvoldoende apart gerubriceerd worden.

De ambulante handel kent een grote diversiteit aan branches zoals de vers, de mode, wonen, hobby/vrije tijd, tuinieren, gemengde branche enzovoort. Typerend voor de ambulante handel is dat het werk waaraan verdiend wordt buiten plaatsvindt, in de publieke ruimte. Ambulante handelaren zijn meestal administratief gevestigd als bedrijf op hun thuisadres, de vaste plek waar de post komt en waar de administratie wordt bewaard. De handel wordt echter uitgeoefend in straten en/of op pleinen, vanuit een kraam of open wagen. Zonder de beschutting en bescherming van een gebouw en gedurende een beperkte tijd waarna kraam of wagen, ondernemers en goederen weer vertrekken. In de ambulante handel is tevens veel chartaal geld aanwezig. De 3,5 miljard omzet wordt vrijwel geheel contant betaald door de consument.

Ofschoon de sociale controle op markten groot is, is deze niet altijd meer voldoende om de criminaliteit tegen te gaan. Het open karakter en de uitoefening in de publieke ruimte van de ambulante handel hebben dan ook gevolgen voor de beveiliging. Bij markten zijn geen poortjes, hangen (tot nu toe) vrijwel geen camera's en is er (nog) vrijwel geen sprake van een gezamenlijke aanpak van de criminaliteit. Ook zijn sommige regels gebaseerd op de private omgeving en niet op de markt toepasbaar (zoals een winkelverbod). Verder zijn voor de reguliere detailhandel ontwikkelde preventieve methoden, zoals het keurmerk veilig ondernemen voor winkelgebieden, niet altijd toepasbaar in de ambulante handel.

Actie 1 Voor het bepalen van strategie en acties en de evaluatie daarvan is onderbouwing nodig met betrouwbare cijfers. In het eerste kwartaal van 2008 is daarom in kaart gebracht hoe de registratiesystematiek van criminaliteit gericht tegen de ambulante handel in elkaar zit, welke gegevens niet of onvoldoende beschikbaar zijn en hoe dit valt te verbeteren.

Actie 2 In het derde kwartaal van 2008 is de (experimentele) KVO voor markten (KVO-M) in Apeldoorn geëvalueerd en zijn de leerpunten in kaart gebracht. Op grond van deze evaluatie wordt besloten tot de ontwikkeling van ofwel eigen preventiemateriaal (bijvoorbeeld een KVO-M, een handreiking of een brochure) ofwel tot het aanpassen van al bestaand preventiemateriaal op de behoeften van de ambulante handel. De ontwikkeling van het materiaal alsmede de verspreiding daarvan zal uiterlijk in het 2e kwartaal van 2009 zijn afgerond.

Actie 3 In het tweede kwartaal van 2008 is in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om diefstal (of overval) van geld of goederen te voorkomen en staan deze op de site van de CVAH en het Hoofdbedrijf Detailhandel (HBD).

Actie 4 In het eerste kwartaal van 2008 is in kaart gebracht welke informatie er bestaat inzake het tegengaan van geweld en of dit bruikbaar is voor de ambulante handel. Op grond hiervan is uiterlijk in het vierde kwartaal van 2008 informatie gereed en verspreid.

Actie 5 In het derde kwartaal van 2008 is in kaart gebracht hoe het bestaande materiaal inzake interne criminaliteit te gebruiken of te vertalen is naar de branche. In het vierde kwartaal 2008 zal dit zijn verspreid.

Actie 6 In het eerste kwartaal van 2008 is in kaart gebracht welke risicofactoren en -momenten er zijn om overvallen te worden als ambulante ondernemer en is een plan van aanpak gereed om deze factoren te voorkomen.

Actie 7 In het tweede kwartaal van 2008 is in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om bij marktplaatsen veilig geld weg te sluisen, anders dan de al bestaande afstortboxen van de bank. Tevens is dan onderzocht of er nieuwe mogelijkheden geïntroduceerd kunnen worden.

Actie 8 In het tweede kwartaal van 2008 is een plan van aanpak opgesteld, gericht op het terugdringen van (bewuste en onbewuste) heling op markten (met name braderieën e.d.). Uiterlijk in het 4e kwartaal van 2010 is het plan van aanpak uitgevoerd.

Actie 9 In het eerste kwartaal van 2009 is een communicatieplan gereed waarin wordt aangegeven hoe en wanneer de resultaten van bovengenoemde acties worden uitgedragen.

PROJECT 18 : FINANCIËEL-ECONOMISCHE

CRIMINALITEIT

De fraude waar ondernemingen het slachtoffer van worden is een mede door internationalisering groeiend en van karakter veranderend fenomeen. Vooral de opkomst van de ICT heeft geleid tot een grote verhoging van de kwetsbaarheid.

Zo komt uit onderzoek van de verzekeraars naar voren dat 11% van de claims door particulieren en 8% van die door bedrijven onterecht is. Dit betekent respectievelijk € 600 miljoen en € 300 miljoen schade ten laste van de premiebetalers. De pakkans daarentegen is slechts 1%.

Tegelijkertijd kan de kwetsbaarheid van bedrijven niet los worden gezien van de kwetsbaarheid van burgers. Kwetsbare klanten vormen immers ook een bedreiging voor het bedrijfsleven. Om die reden is het essentieel dat burgers en ondernemingen zich beide wapenen tegen de kans om bedrogen te worden. Er dient bij voortduring aandacht te zijn voor de integriteit in eigen huis. Ze dienen zich vooral zélf te wapenen tegen strafbaar handelen van anderen, zoals oplichting en bedrog (fraude). Hoe meer dat gebeurt hoe meer ruimte er is om de strafrechtelijke focus te leggen op ernstige en stelselmatig gepleegde fraude, waar de noodzaak tot een stevige aanpak helder is.

Met het project financieel-economische criminaliteit wordt beoogd om burgers en bedrijven weerbaarder te maken en bewuster van hun eigen mogelijkheden om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van oplichting.

Actie 1 Uiterlijk in 2008 is een publiek-private bewustwordingscampagne gehouden, gericht op het brede publiek (burgers en bedrijven), om de weerbaarheid (door eigen houding) te vergroten.

Actie 2 Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2008 is een studie verricht naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een hulpdienst of meldpunt voor slachtoffers van oplichting. Daarbij zal ook worden gekeken naar mogelijkheden tot samenwerking met andere relevante hulpdiensten.

Actie 3 Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2008 is een implementatieplan gereed voor de uit het Justitieproject Fraude 2007 - 2010 voortkomende (2e kwartaal 2007) versterkingsvoorstellen.

Actie 4 Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2010 is het hiervoor genoemde implementatieplan gerealiseerd.

PROJECT 19 : VEILIGHEID VAN KLEINERE BEDRIJVEN

In de Actieplannen Veilig Ondernemen 1 en 2 zijn veel acties opgenomen waarvan ook ondernemers in het midden- en kleinbedrijf profiteren, zoals de projecten voor versterking van repressie, aanpak Winkelcriminaliteit (Convenant Detailhandel), Aanpak Urgente Bedrijvenlocaties, Keurmerk Veilig Ondernemen, Interne criminaliteit en Beveiliging diefstalgevoelige producten. Ondanks een afname in slachtofferschap, zijn er signalen dat kleinere bedrijven vaker slachtoffer worden dan grote, omdat grote bedrijven en ketens beter zijn beveiligd. Kleinere bedrijven zouden vaker slachtoffer worden, omdat zij zich minder goed kunnen wapenen tegen criminaliteit en de schadelijke effecten ervan. Ongeveer 95% van de bedrijven in Nederland heeft minder dan 50 werknemers. Van deze grote en zeer diverse groep is bekend dat het hen vooral schort aan tijd, kennis, deskundigheid, menskracht en mogelijk aan geld. Nadere analyse ontbreekt echter over een verschil tussen kleine en grote bedrijven in het slachtofferschap en eventuele oorzaken van dit verschil. Daarom zal dit project starten met een tweetal expertbijeenkomsten met AVO partners en andere deskundigen om de aard en de achterliggende oorzaken van de problemen te achterhalen. Met deze informatie zal een plan van aanpak worden geformuleerd, dat de oorzaken van de problemen aanpakt.

Het plan van aanpak zal er op gericht zijn:

- Maatregelen te treffen voor bekende (bovengenoemde) problemen en problemen die in de expertmeetings naar voren komen.
- De mkb-ondernemer uit te rusten met instrumenten.
- Een publiekprivate aanpak te hanteren.
- De generieke aanpak te vertalen naar sector/branche specifieke oplossingen.

Op voorhand is duidelijk dat preventie in het midden- en kleinbedrijf een belangrijk aandachtspunt is binnen deze aanpak. Uit de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven blijkt dat het midden- en kleinbedrijf relatief minder inzet op het voorkomen van criminaliteit dan grote bedrijven. In de afgelopen jaren is, mede op basis van het Actieplan Veilig Ondernemen, al stevig ingezet op versterking van de preventie door bedrijven. Effectief beveiligen tegen criminaliteit blijft echter lastig voor kleinere bedrijven.

Belangrijke oorzaken hiervan zijn een gebrek aan inzicht in de specifieke (on)veiligheidssituatie en een gebrek aan deskundigheid voor het maken van een doelmatige keuze uit het beschikbare arsenaal aan preventieve maatregelen. Kleinere bedrijven hebben daarnaast minder tijd om hier zelf uitgebreide studies naar te doen. Daarom zal een stappenplan worden ontwikkeld, waarbij de ondernemer centraal staat. Aan de basis van de aanpak ligt een individuele bedrijfsscan. De opzet van de bedrijfsscan is generiek en kan voor elke sector/branche specifiek ingevuld worden. Het stappenplan is opgebouwd uit de volgende stappen:

- Aan de hand van een individuele bedrijfsscan identificeert de ondernemer mogelijke problemen en risico's in het bedrijf en de bedrijfsomgeving (*Probleemanalyse*).
- De bedrijfsscan inventariseert vervolgens de maatregelen die de ondernemer al getroffen heeft (*Inventarisatie al genomen maatregelen*).
- Op basis van de risico's en al genomen maatregelen ontstaat een beeld van de witte vlekken en de noodzaak voor aanpassingen (*Risicoanalyse*) en volgt een advies over wat de ondernemer kan doen om preventie te optimaliseren (*Advies over maatregelen*).
- De ondernemer weet nu welke aanvullende maatregelen hij kan nemen ter versterking van de preventie. Maar dan is veelal de vraag van de ondernemer hoe hij dat moet doen. Voor de kleinere ondernemer is ondersteuning en advies daarbij onontbeerlijk. Aan het overzicht van maatregelen die de ondernemer kan nemen, zal daarom een overzicht van beschikbare hulpmiddelen (*producten en diensten op het gebied van preventiemaatregelen*) worden gekoppeld.

Op voorhand is niet uitgesloten dat er ook oorzaken in de repressieve sfeer liggen. Dat zal moeten blijken uit de expertmeetings. Het plan van aanpak is gericht op vergroting van de veiligheid van kleinere ondernemingen, met - afhankelijk van de oorzaken - voorstellen ter versterking van preventie en repressie.

Op basis van het voorgaande zijn de volgende acties geformuleerd.

Actie 1 In het derde kwartaal van 2007 zijn twee expertbijeenkomsten gehouden over de aard van de problematiek en de achterliggende oorzaken daarvan, alsmede de maatregelen die hiertegen kunnen worden getroffen.

Actie 2 In het vierde kwartaal van 2007 is een plan van aanpak gereed met voorstellen gericht op het aanpakken van de problematiek en achterliggende oorzaken op preventief en repressief gebied.

Een belangrijk onderdeel van het plan van aanpak is de versterking van preventie. Acties die in ieder geval deel uitmaken van het plan van aanpak zijn:

Actie 3 In het vierde kwartaal 2008 is een veiligheidsscan gereed.

Actie 4 In het vierde kwartaal 2008 is een overzicht van beschikbare hulpmiddelen voor preventie gereed.

Actie 5 In het tweede kwartaal 2009 is een pilot over de veiligheidsscan in een tweetal branches gereed.

Actie 6 In het derde kwartaal 2009 is een onderzoek gereed naar de noodzaak van aanvullende hulpmiddelen voor preventie en de mogelijkheden daarvan.

Actie 7 In het eerste kwartaal 2010 zijn de veiligheidsscan en beschikbare hulpmiddelen breed onder de aandacht gebracht via de algemene en branchespecifieke kanalen.

Actie 8 Uiterlijk in het derde kwartaal van 2010 is het plan van aanpak uitgevoerd.

Actie 9 Uiterlijk eind 2010 zijn de maatregelen uit het plan van aanpak geëvalueerd en zijn er eventuele aanvullende aanbevelingen gedaan.

PROJECT 20 : ACQUISITIEFRAUDE

Elke dag worden ondernemers, stichtingen en (semi-)overheden slachtoffer van acquisitiefraude. In de afgelopen 25-30 jaar heeft de 'sector' zich verregaand geprofessionaliseerd in de kunst van het verkopen van lege dozen, knollen voor citroenen en het uitbuiten van elke ruimte die de wet biedt. Daarbij wordt bewust gebruik gemaakt van misleiding terwijl dit niet of nauwelijks te bewijzen valt. Uit slachtofferverklaringen komt stelselmatig naar voren dat men op het verkeerde been gezet wordt, dat vertrouwen wordt gewekt, zelfs bij mensen die op de hoogte zijn van de mogelijkheid van bedrog. De werkwijze is doortrap en bewust misleidend te noemen.

Er zijn organisaties die veel kleine bedragen proberen te incasseren met op andere partijen gelijkende aanbiedingen of betalingsverplichtingen. Er zijn ook organisaties die via verschillende bewuste misleidingen een handtekening weten te verkrijgen onder wat door de ondertekenaar niet als contract wordt ervaren, maar dat strikt juridisch gesproken wel is. Hierbij gaat het over het algemeen om grotere bedragen en vaak langlopende verplichtingen. Daarbij komt dat oplichters voor kleine bedragen niet vervolgd worden en zowel politie als OM dit verwijzen naar civiele aanpak.

Formele cijfers zeggen niet veel over de volledige omvang van deze vorm van criminaliteit. Vaak wordt immers geen aangifte gedaan of melding gemaakt. Ook kan het raffinement van acquisitiefraude zo groot zijn, dat mensen langdurig in de veronderstelling leven dat ze terecht rekeningen betalen die echter spookrekeningen blijken te zijn. Het Steunpunt Acquisitiefraude (SAF) had medio 2006 in de 2½ jaar van zijn bestaan al circa 6.250 meldingen van meer dan 400 dubieuze organisaties geregistreerd, aangedragen door ruim 4.050 verschillende bedrijven. Deze dubieuze bureaus zijn goed voor circa 830 verschillende 'producten en diensten'. Naar schatting zijn momenteel 500 malafide bureaus, uitgeverijen en exploitanten van websites actief met het misleiden en oplichten van bedrijven en (semi-) overheidsinstanties in Nederland. Hoe groot de schade is valt moeilijk te zeggen maar dat het om vele miljoenen gaat is niet onwaarschijnlijk. Ook buitenlandse daders maken hier in Nederland slachtoffers. Acquisitiefraude is daarmee tevens een grensoverschrijdend probleem.

Om acquisitiefraude in Nederland tegen te gaan worden de volgende acties geformuleerd:

Aard en omvang acquisitiefraude

Om gericht actie te kunnen nemen ter voorkoming en bestrijding van acquisitiefraude is eerst nader onderzoek nodig.

Actie 1 Uiterlijk in het 3e kwartaal van 2008 is een onderzoek gereed naar de aard, omvang en schade van acquisitiefraude.

Actie 2 Uiterlijk in het 3e kwartaal van 2008 is een overzicht gereed van alle wetten en regels en daarbij optredende lacunes van toepassing op de verschillende vormen van acquisitiefraude.

Voorlichting

Branche-organisaties, de Stichting Acquisitiefraude, de Kamers van Koophandel, het Hoofdbedrijfschap Detailhandel en koepels als MKB-Nederland, VNO-NCW en de VNG hebben elk hun eigen kanalen om ondernemers en andere organisaties te bereiken en te informeren. Dit gebeurt nu op ad hoc basis en (vrijwel) zonder onderlinge afstemming. Gericht voorlichten en/of campagnes met een elkaar versterkend effect kunnen een belangrijke rol spelen bij preventie en om schade door gesignaleerde nieuwe fraudeurs tot een minimum te beperken.

Actie 3 Uiterlijk in het 4e kwartaal 2008 is een voorlichtingsplan gereed en geïmplementeerd. Zoveel mogelijk betrokken organisaties zullen in samenhang voorlichten om ondernemers weerbaar te maken tegen de praktijken van acquisitiefraudeurs.

Preventie en uitwisseling informatie

Actie 4 Uiterlijk in het 4e kwartaal van 2008 is een informatienetwerk opgezet tussen de partijen die een rol spelen bij acquisitiefraude³.

Actie 5 Er zijn belemmeringen waar het gaat om het bekend maken van namen van organisaties waar klachten over zijn maar die (nog) niet officieel veroordeeld zijn. Uiterlijk in het 2e kwartaal van 2008 is in kaart gebracht welke belemmeringen er zijn en op grond daarvan is een plan van aanpak opgesteld gericht op het wegnemen van de hiervoor genoemde belemmeringen.

Blokkerende maatregelen

Acquisitiefraudeurs kunnen hun activiteiten alleen uitvoeren met behulp van derden zoals banken, providers en telefoonmaatschappijen. Deze derden kunnen behulpzaam zijn door het nemen van blokkerende maatregelen zoals: het blokkeren en opheffen van bankrekeningen; het terugstorten van gelden op de rekeningen van gedupeerden; het blokkeren en opheffen van telefoonlijnen of het blokkeren en opheffen van internetsites. Via de rechter zou verder onrechtmatig verkregen kapitaal geplukt kunnen worden of een verbod opgelegd kunnen worden om gedurende een bepaalde periode meer dan één bankrekening te hebben met daaraan gekoppeld een maximum aantal transacties. Ook zou de rechter een tijdelijk verbod op moeten kunnen leggen om meer dan één website te hebben met daaraan gekoppeld een maximum aantal transacties via Internet betaalmethoden.

Actie 6 Uiterlijk in het 3e kwartaal van 2008 is een notitie gereed waarin in kaart wordt gebracht welke (on)mogelijkheden er zijn om de werkzaamheden van acquisitiefraudeurs te blokkeren alsmede aanbevelingen om deze blokkades op te heffen.

Actie 7 Uiterlijk in het 4e kwartaal van 2009 zijn deze aanbevelingen uitgevoerd.

Aangifte en melding

Door meer aangiftes en meldingen van acquisitiefraude wordt het mogelijk organisaties eerder te (her)kennen en aan te pakken. Aangifte en melding van acquisitiefraude dient daarom zo eenvoudig mogelijk te zijn.

Actie 8 Om aangifte van acquisitiefraude te vergemakkelijken, zal de politie onderzoeken hoe dat het beste gefaciliteerd kan worden. Uiterlijk eerste kwartaal 2008 zullen de resultaten van het onderzoek bekend zijn. De uit het onderzoek resulterende aanbevelingen om de aangifte van acquisitiefraude te vergemakkelijken zullen uiterlijk in het 4e kwartaal 2008 zijn uitgevoerd.

Actie 9 Koepel- en branche-organisaties zullen bevorderen dat de achterban altijd melding maakt (los of er aangifte bij de politie gedaan wordt) van acquisitiefraude bij een nog op te zetten landelijk register acquisitiefraude. Zo kan het probleem goed in kaart worden gebracht. Bezien zal worden hoe vroegtijdige (waarschuwing) acties kunnen worden georganiseerd (publiek en/of privaat) en ondernomen. Het landelijk register acquisitiefraude is uiterlijk in het 2e kwartaal 2008 opgezet.

Vervolging

Vervolging van acquisitiefraudeurs en publiciteit daarover zal een waarschuwend en ontmoedigend effect hebben op de fraudeurs en daarmee tevens een preventief effect hebben op potentiële slachtoffers.

Actie 10 Uiterlijk in het 4e kwartaal 2008 hebben het Openbaar Ministerie, de politie en de Centrale Werkgeversorganisaties afspraken gemaakt over de repressieve aanpak van acquisitiefraude en dat neergelegd in een convenant.

³ Zoals Kamer van Koophandel, ondernemerskoepels, telecom-providers, callcentra, mailingverwerkers, banken ed.

PROJECT 21 : BORGING KEURMERK VEILIG

ONDERNEMEN (KVO)

Veel bedrijventerreinen en winkelgebieden zijn reeds gecertificeerd of een KVO-traject gestart. Uit de praktijk blijkt echter dat te vaak na een eerste certificering het KVO-traject strandt. Veilig ondernemen staat dan minder nadrukkelijk op de agenda en partijen zetten zich vervolgens onvoldoende in om gemaakte afspraken uit te voeren. Het project Borging KVO heeft ten doel zowel de voortgang van de KVO-samenwerking als de daadwerkelijke uitvoering van afspraken te borgen. Hiertoe zal de 'sterrensystematiek' van het huidige KVO-instrument worden gewijzigd en de informatiepositie van KVO-partijen worden versterkt. Daarnaast zal bezien worden of een benchmark voor KVO-winkelgebieden en -bedrijventerreinen kan worden ontwikkeld. De acties kunnen niet alleen vanuit het KVO worden gerealiseerd. Partners zoals gemeenten, politie, werkgeversorganisaties en brancheverenigingen kunnen hier samen een waardevolle bijdrage aan leveren. De urgentie voor continuïteit is immers een gedeelde.

Momenteel ondervindt het KVO ongelijkheid in aanpak tussen winkelgebieden en bedrijventerreinen. Voor winkelgebieden wordt een systematiek gehanteerd waarin sterren worden toegekend bij het treffen van maatregelen op drie niveaus: gebied, omgeving en individueel. Omdat KVO-gebieden het maximaal aantal sterren wensen te behalen blijkt deze systematiek een grote stimulans te zijn om door te gaan binnen een KVO-traject en de daadwerkelijke uitvoering van afspraken op te pakken. Deze 'sterrensystematiek' zal ook voor bedrijventerreinen gaan gelden. Daarbij zal in de te wijzigen systematiek voor zowel KVO-bedrijventerreinen als KVO-winkelgebieden een ster gekoppeld worden aan hercertificering. KVO wordt daarmee een continu proces. De gewijzigde sterrensystematiek zal worden meegenomen in de aanpassing van de bestaande handboeken. Daarbij zal samen met het CCV, MKB-Nederland, het Hoofd-bedrijfschap Detailhandel, gemeenten en politie een verkenning plaatsvinden naar de wenselijkheid en mogelijke uitvoering van een registratie-systeem voor KVO-winkelgebieden en bedrijventerreinen.

Verder is geconstateerd dat aanspreekbaarheid over en weer tussen bedrijfsleven en bestuur een essentiële voorwaarde is om veilig ondernemen op de agenda te houden. Partijen moeten elkaar op een eenvoudige wijze kunnen vinden en toegang hebben tot noodzakelijk informatie. Onder AVO 2 loopt een pilot die voorziet in informatievoorziening tussen gemeenten en ondernemers. De ervaringen hieruit zullen breed landelijk een doorvertaling moeten hebben.

Met betrekking tot de noodzakelijke informatievoorziening worden daarnaast extra 'KVO-modules' ontwikkeld die partijen zullen ondersteunen bij de uitvoering van gemaakte afspraken. Mogelijke modules zijn freeriders, geweld, hangjongeren en diefstal. Voor elk van deze probleemvelden is ruimschoots informatie voorhanden bij diverse (branche)organisaties, koepelorganisaties of belangenverenigingen. In evenzoveel situaties weten de lokale samenwerkingsverbanden deze informatie niet of nauwelijks te vinden. Het is hierbij noodzaak om in de hoeveelheid van informatie lijn te brengen die aansluit op het behoefteniveau van de lokale partijen.

Actie 1 Uiterlijk in het derde kwartaal van 2007 is de sterrensystematiek voor KVO-winkelgebieden en bedrijventerreinen gewijzigd en zijn de KVO-handboeken hieraan aangepast.

Actie 2 Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2007 is de verkenning naar een registratie-systeem voor KVO-terreinen gereed.

Actie 3 Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2008 is in samenwerking met de betrokken partijen een instrument voor effectieve informatie-uitwisseling doorontwikkeld en breed verspreid.

Actie 4 Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2008 is door het CCV een viertal extra modules ten behoeve van het KVO ontwikkeld.

PROJECT 22 : VERNIELING IN EN OM DE HORECA

Van alle horecabedrijven in Nederland heeft 23% te maken met opzettelijke vernieling. In totaal ging het daarbij in 2006 (net als in 2004), volgens de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven, om 38.000 delicten. De hierdoor ontstane schade bedroeg in 2006 circa € 1.100 per ondernemer. Daarnaast is er ook in directe schade. Deze bedroeg in 2006 per bedrijf gemiddeld € 300 en in totaal € 900.000 voor de gehele horeca.

De directe schade door vernieling ligt bij hotels hoger dan gemiddeld (€ 1.300 per getroffen vestiging). Bij cafés is de directe schade juist lager dan gemiddeld (€ 900).

In het noorden van het land ligt zowel de directe schade van vernielingen onder het gemiddelde (€ 900 per getroffen vestiging tegen € 1.100 gemiddeld), als de indirecte schade (€ 200 tegen € 300).

Nu het aantal vernielingen tussen 2004 en 2006 niet is gedaald, kan geconcludeerd worden dat er een extra inspanning nodig is om vernieling terug te dringen. Daarom worden de volgende acties afgesproken:

Actie 1 Uiterlijk in het 1e kwartaal van 2008 is een plan van aanpak vernieling opgesteld. Daarbij zal in ieder geval aandacht worden besteed aan (camera)toezicht en de vandalisme-bestendigheid van roerende (inboedel) en onroerende zaken (gebouwen) maar ook aan sociale oorzaken van vernieling (bijvoorbeeld te grote drukte).

Actie 2 Uiterlijk in het 4e kwartaal van 2009 zijn alle acties uit het hiervoor genoemde plan van aanpak afgerond.

PROJECT 23 : CONVENANT AANPAK WINKEL-CRIMINALITEIT DEEL 3

Winkeliers zijn vaker slachtoffer van criminaliteit dan ondernemers in enige ander sector (45% slachtofferschap algemeen). Vooral het absolute aantal winkeldiefstallen is hierbij een punt van zorg. Zorgelijk is ook het achterwege blijven van een daling bij het delict vernieling. Het geweld en de overvallen waarmee winkeliers worden geconfronteerd zijn, ondanks de geboekte successen, verontrustend.

Detailhandel en overheid zijn in 2003 begonnen aan een gezamenlijke strijd tegen winkelcriminaliteit. Mede hierdoor zijn de afgelopen jaren successen geboekt bij het tegengaan van de criminaliteit waar de detailhandel slachtoffer van wordt.

Zonder extra inspanning valt echter niet te verwachten dat er een verdere daling van de criminaliteit zal plaatsvinden. Daar komt bij dat alle acties uit het Convenant Aanpak Winkelcriminaliteit deel 1 zijn afgerond en de acties uit het Convenant deel 2 naar verwachting alle eind 2007 zijn afgerond, een jaar eerder dan afgesproken.

Om die reden worden de volgende acties afgesproken:

Actie 1 Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2007 ondertekenen de detailhandel en de overheid een nieuw convenant winkelcriminaliteit met daarin thema's als vernieling, overvalcriminaliteit, interne criminaliteit en de aanpak van mobiele bendes.

Actie 2 Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2010 zijn alle in het convenant opgenomen acties gerealiseerd.

PROJECT 24 : VERSTERKING LOKALE VEILIGHEID DOOR BOVENLOKALE SAMENWERKING

Door een integrale aanpak, waarbij publieke en private partijen vanuit verschillende verantwoordelijkheden samenwerken, kan veiligheid effectiever en efficiënter worden georganiseerd. De lokale overheid is verantwoordelijk voor de regie voor Integraal Veiligheidsbeleid (IVB). In het kader van deze regierol wordt van de gemeente verwacht dat zij zorgdraagt voor coördinatie en samenhang tussen beleid en onderwerpen die in relatie staan tot veiligheid. Veilig ondernemen is hier een belangrijk onderdeel van.

Bepaalde (beleids)thema's kunnen door gemeenten soms beter bovenlokaal georganiseerd worden omdat dat effectiever en efficiënter is en er betere samenhang bereikt kan worden. Door bovenlokaal veiligheidsbeleid goed te ontwikkelen en te borgen bij de verschillende strategische partners, zoals de regionale politiekorpsen, het OM, de Kamers van Koophandel en samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven (zoals de Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing), zal lokaal IVB 'adem' krijgen. Bepaalde zaken zijn immers al op bovenlokaal niveau belegd. Hierdoor wordt het mogelijk dat gemeenten zich kunnen concentreren op het aanbrengen van de noodzakelijke couleur locale in het lokale IVB.

Met pilotprojecten in de politieregio IJsselland (Project Integrale Veiligheid PIV) en in de politieregio Noord-Holland Noord (Regionaal Programmabureau Integrale Veiligheid) wordt uitvoering gegeven aan de bovenlokale organisatie, coördinatie, expertise en het beheer van bepaalde beleidsthema's. Ook is er vanuit deze projecten een duidelijke verbinding met de Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing. (Beleids)thema's waar kansen liggen met betrekking tot bovenlokaal regelen en die direct in relatie staan tot veiligheid en bedrijven zijn:

- Veilig uitgaan (inclusief Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan)
- Veelplegersbeleid
- Aanpak van stelselmatige (uitgaans)geweldplegers
- Beleid inzake (hang)jongeren
- Terugdringing notoire overlast door psychisch gestoorden en verslaafden
- Instrumenten als Keurmerk Veilig Ondernemen, Veiligheids Effect Rapportage, Politie Keurmerk Veilig Wonen
- Cameratoezicht (al dan niet in publiek-privaat verband)

Kortom het is van belang voor veilig ondernemen dat lokaal integraal veiligheidsbeleid verder versterkt wordt. Door bovenlokaal op bepaalde onderwerpen samen te werken kan hier aan bijgedragen worden. Om de haalbaarheid in kaart te brengen en bovenlokale samenwerking te stimuleren worden de volgende acties afgesproken:

Actie 1 Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar onderwerpen en (beleids)thema's die in relatie tot veilig ondernemen het beste bovenlokaal kunnen worden opgepakt. Ook de wijze waarop dit het beste georganiseerd kan worden maakt deel uit van het onderzoek. Het onderzoek is uiterlijk in het derde kwartaal 2008 gereed.

Actie 2 Op basis van de bevindingen van bovengenoemd onderzoek zal een plan van aanpak opgesteld worden met voorstellen om de naar voren gekomen onderwerpen en (beleids)thema's optimaal bovenlokaal te organiseren en te borgen. Daarbij zal ook worden gekeken naar de rol van de RPC's. Het plan van aanpak is uiterlijk in het vierde kwartaal 2008 gereed. Uiterlijk vierde kwartaal 2010 is het plan van aanpak landelijk geïmplementeerd.

4 Beheer

Projectleiding

De projectleiding is verantwoordelijk voor het regelen van de organisatie, uitvoering en financiering van het desbetreffende project. De projectleiders rapporteren aan de onder het NPC vallende publiek-private Stuurgroep Veilig ondernemen en Criminaliteitsbeheersing (VOC).

Nieuwe projecten

Project 16 - Veiligheid in de bouw	Bouwend Nederland
Project 17 - Veiligheid in de ambulante handel	Centrale Vereniging Ambulante Handel/HBD
Project 18 - Financieel-economische criminaliteit	Ministerie van Justitie/Verbond van Verzekeraars
Project 19 - Veiligheid van kleinere bedrijven	Ministerie van EZ/VNO-NCW/MKB-Nederland
Project 20 - Acquisitiefraude	MKB-Nederland
Project 21 - Borging KVO	Ministerie van BZK
Project 22 - Vernieling in en om de horeca	Koninklijk Horeca Nederland
Project 23 - Convenant aanpak winkelcriminaliteit - 3	Platform Detailhandel/Ministerie van Justitie
Project 24 - Versterking lokale veiligheid door bovenlokale samenwerking	RHC/BZK

Projectleiding

Monitoring

De projecten en bijbehorende acties uit dit Actieplan Veilig Ondernemen deel 3 zullen nauwgezet worden gemonitord. Daartoe wordt enerzijds de voortgang van het proces gemonitord en vindt anderzijds monitoring plaats van de afgesproken doelstelling (25% reductie tussen begin 2004 en eind 2010).

De afgesproken doelstelling zal worden gemonitord met behulp van de jaarlijks verschijnende *Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven* (MCB).

Projecten - Actieplan Veilig Ondernemen deel 1

- Project 1 - Versterking van de repressie
- Project 2 - Aanpak freeriders
- Project 3 - Aanpak transportsector
- Project 4 - Aanpak winkelcriminaliteit
- Project 5 - Aanpak juweliersbranche
- Project 6 - Aanpak urgente bedrijvenlocaties
- Project 7 - Keurmerk veilig ondernemen
- Project 8 - Aanpak horecabranche
- Project 9 - Aanpak interne criminaliteit
- Project 10 - Beveiliging diefstalgevoelige producten

Projecten - Actieplan Veilig Ondernemen deel 2

- Project 11 - Tegenhouden van georganiseerde criminaliteit
- Project 12 - Aanspreekbaar bestuur en bedrijf
- Project 13 - Cyber crime
- Project 14 - Legitimatie fraude
- Project 15 - Heling

Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC)

VNO-NCW

MKB-Nederland

Parket-Generaal

Ministerie van Justitie

Verbond van Verzekeraars

Koninklijk Horeca Nederland

Raad van Hoofdcommissarissen

Platform Detailhandel Nederland

Ministerie van Economische Zaken

Nederlandse Vereniging van Banken

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties